

Kulturdepartementet
103 33 STOCKHOLM

Redovisning av uppdrag att samordna, följa upp och genomföra insatser inom ramen för strategin för romsk inkludering

Er beteckning: KU2019/02101/CSM

Inledning

Länsstyrelsen har för åren 2012–2019 haft i uppdrag att samordna och följa upp insatser inom den långsiktiga strategin för romsk inkludering. I slutet av 2019 fick myndigheten ett fortsatt samordnings- och uppföljningsuppdrag för åren 2020–2023.¹ Detta är myndighetens nionde redovisning inom ramen för uppdraget.

Romska organisationer² har haft möjlighet att läsa ett utkast av redovisningen och inkomma med skriftliga synpunkter.

Underlag

Redovisningen bygger på en sammanställning av Länsstyrelsens genomförda aktiviteter och insatser inom myndighetens samordnings- och uppföljningsuppdrag för romsk inkludering under 2020.

Vidare baserar sig redovisningen på intervjuer som Länsstyrelsen genomfört med kommunerna Borås, Gävle, Haninge, Stockholm och Uppsala. Dessa kommuner var mellan 2016 och 2019 så kallade utvecklingskommuner för arbetet med romsk inkludering vilket innebar att de fick statsbidrag för att utveckla arbetssätt och metoder på lokal nivå. I intervjuerna har

¹ Regeringsbeslut, Ku2019/02101/CSM

² Romano Pasos Research centre, Franzwagner Sällskapet-Sinti Kettanepa, Riksförbundet Romer i Europa, Sveriges Romerförbund, Centrala Riksförbundet Roma International, International Romani Union Norden, Roma Institutet, Trajosko Drom, Föreningen Resandefolkets Riksorganisation, Internationella Romska Evangeliska Missionen, Romernas Riksförbund, Romska ungdomsförbundet, Internationella romska och resande kvinnocenter och Romska unga kvinnors riksförbund.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

Länsstyrelsen ställt frågor om kommunernas genomförda arbete under 2020 och om Coronapandemin haft någon inverkan på arbetet. Vidare efterfrågades om kommunerna tagit fram mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete och i så fall om specifika mål och riktlinjer finns avseende den romska minoriteten.

Redovisningen baserar sig också på skriftliga svar från kommuner som ingår i myndighetens kommunala nätverk för romsk inkludering. Under 2020 ingick tjugotvå kommuner (förutom utvecklingskommunerna) i nätverket och Länsstyrelsen fick in svar från åtta kommuner. Syftet med nätverket är att kommunerna ska utveckla och sprida lokala strategier, metoder och arbetsformer för implementering av regeringens strategi för romsk inkludering. Frågorna till nätverkskommunerna var desamma som intervjufrågorna till utvecklingskommunerna.

Länsstyrelsen och Sametinget har ett gemensamt nationellt uppföljningsansvar för minoritetspolitikens utveckling och myndigheterna skickar årligen ut enkäter till landets samtliga kommuner och regioner. I myndigheternas uppföljningsenkät för 2020 ställdes två specifika frågor om arbetet med romsk inkludering. Svaren på dessa båda enkätfrågor utgör också underlag till redovisningen.

Under 2020 har sex myndigheter utöver Länsstyrelsen haft uppdrag inom ramen för strategin för romsk inkludering. Dessa myndigheter är Arbetsförmedlingen, Boverket, Institutet för språk och folkminnen (ISOF), Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF), Kulturrådet och Skolverket. Samtliga myndigheter har lämnat redovisningar av sina respektive uppdrag.

Disposition

Redovisningen inleds med en sammanfattning följt av ett avsnitt som beskriver Länsstyrelsens genomförda aktiviteter och insatser under 2020. I nästkommande avsnitt redogörs för kommuners genomförda arbete under året för att främja romsk inkludering. Redovisningen avslutas med en sammanställning av statliga myndigheters redovisningar av arbetet inom ramen för strategin för romsk inkludering.

Sammanfattning

Länsstyrelsen har under året genomfört olika insatser i syfte att stödja kommuner att utveckla arbetssätt och metoder för romsk inkludering. Detta har bland annat skett genom artiklar på minoritet.se, nyhetsbrev med aktuell information om arbetet med romsk inkludering och ett informationspaket bestående av ett bildspel med talarmanus och en skrift. Länsstyrelsen har också fortsatt distribuera och sprida skolboken *Antiziganismen i Sverige*,

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

vilket bidragit till att fler har fått kunskap om romers historia i Sverige. Myndigheten har även i olika sammanhang informerat om frågor som rör romsk inkludering. Planerade fysiska aktiviteter har på grund av Coronapandemin ställts in eller genomförts digitalt.

Utifrån Länsstyrelsens intervjuer med tidigare utvecklingskommuner framgår att arbetet med romsk inkludering numera omfattas av kommunernas ordinarie strukturer. Mål och riktlinjer är framtagna för arbetet med nationella minoriteter och vissa kommuner har särskilda avsnitt eller handlingsplaner för arbetet med romsk inkludering. Under året har kommunerna bland annat haft samråd med romska representanter och de flesta har genomfört utbildningsinsatser samt uppmärksammat nationella minoriteters högtidsdagar.

I kommunerna som ingår i Länsstyrelsens nätverk för romsk inkludering har några tagit fram mål och riktlinjer för arbetet med nationella minoriteter. En del har även särskilda verksamhets- eller handlingsplaner för arbetet med romsk inkludering.

Både utvecklings- och nätverkskommunerna uppger att Coronapandemin påverkat arbetet och många aktiviteter har fått ställas in, skjutas på framtiden eller genomföras digitalt. Kommunerna påtalar också att statliga bidrag är nödvändiga för arbetet med strategin för romsk inkludering.

Länsstyrelsen och Sametinget har genomfört en enkätundersökning om minoritetspolitikens utveckling 2020. Undersökningen visar att det saknas verksamhet för romsk inkludering i närmare 90 procent av landets kommuner.

I Länsstyrelsens samråd med romska organisationer har en oro uttryckts om att arbetet med strategin håller på att försvagas och tappa riktning. Organisationerna menar att det strategiska och operativa arbetet med romsk inkludering istället borde lyftas in i arbetet med minoritetspolitiken och minoritetslagstiftningen. Vidare pekar organisationerna på att stora delar av det statliga bidraget som tilldelas minoritetspolitiken tillfaller förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska. Långsiktiga och öronmärkta statsbidrag behöver också tillföras den romska frågan.

I Länsstyrelsens föregående årsrapport konstaterades att regeringens insatser i arbetet för romsk inkludering har varit alltför begränsade och kortsiktiga för att strategins mål ska kunna uppnås. Länsstyrelsen har uppmärksammat behovet av permanent finansiering för kommuner som arbetar strategiskt för romsk inkludering. Avsaknaden av finansiering gör att arbetet blir kortsiktigt och projektorienterat. Under Coronapandemin har det också blivit tydligt att verksamheter som ligger utanför ordinarie linjearbete och som saknar statliga bidrag tenderar att nedprioriteras.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

Länsstyrelsen anser att regeringen bör se över strategin för romsk inkludering och att långsiktiga insatser för att säkerställa romers rättigheter tas fram i dialog med den romska minoriteten.

Länsstyrelsen verksamhet inom romsk inkludering

Under 2020 har Länsstyrelsen haft två uppdrag inom strategin för romsk inkludering. Dels ett långsiktigt samordnings- och uppföljningsuppdrag och dels ett särskilt regeringsuppdrag om att öka kunskapen om romska barns och ungas utsatthet för antiziganism.³

Samordnings- och uppföljningsuppdrag

Strategin för romsk inkludering beslutades år 2012 och ska ses som en förstärkning av den nationella minoritetspolitiken. Sedan strategins start har Länsstyrelsen haft regeringens uppdrag att samordna och följa upp strategin. Uppdraget har under 2020 innehållit följande delar:

- stödja kommuner att utveckla arbetssätt och metoder för romsk inkludering,
- följa upp genomförda insatser inom ramen för strategin för romsk inkludering,
- utveckla ett uppföljningssystem utifrån tidigare erfarenheter med så kallade nulägesbeskrivningar,
- genomföra insatser för att öka kunskapen om romsk historia, romers nuvarande livsvillkor respektive ställning som nationell minoritet,
- sprida utbildningsmaterialet Antiziganismen i Sverige.

Nedan beskrivs övergripande de insatser som myndigheten genomfört under 2020 utifrån uppdragets olika delar.

Stödja kommuner att utveckla arbetssätt och metoder för romsk inkludering

Kommuner har en viktig roll i att införliva minoritetspolitiken och strategin för romsk inkludering på lokal nivå. Under de år som Länsstyrelsen haft i uppdrag att samordna och följa upp strategin för romsk inkludering har allt fler kommuner efterfrågat stöd och vägledning i det lokala arbetet. För att möta upp alla förfrågningar har Länsstyrelsen under de senaste åren fokuserat på att ta fram informationsmaterial som kommunerna själva ska kunna använda i sitt arbete.

Under 2019 fick Länsstyrelsen i uppdrag att dokumentera kunskap och erfarenheter från kommuner som med stadsbidrag bedrivit arbete för romsk inkludering under 2012–2019. Uppdraget resulterade bland annat i skriften *Romsk inkludering i praktiken – Erfarenheter och exempel från kommuner*

³ Regeringsbeslut, A2020/01141/MRB

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

som fått stadsbidrag för romsk inkludering. Arbetet med skriften slutfördes under våren 2020.

Under året har myndigheten även lanserat ett bildspel med tillhörande talarmanus. Syftet med bildspelet är att ge allmänheten en uppfattning om vad romsk inkludering är samt ge konkreta exempel på hur en verksamhet kan arbeta med frågan om romsk inkludering ur ett rättighetsperspektiv. Bildspelet ska kunna användas av kommuner, regioner, myndigheter och civilsamhället då de ska presentera strategin för romsk inkludering för andra parter/aktörer.

Stödmaterialet har publicerats på minoritet.se, Länsstyrelsen och Sametingets gemensamma nyhetsbrev samt på Länsstyrelsens externa webbplats.

Planerade fysiska aktiviteter har ställts in eller genomförts digitalt.

Följa upp genomförda insatser inom ramen för strategin för romsk inkludering

Länsstyrelsens arbete med att följa upp genomförda insatser inom ramen för strategin för romsk inkludering har under året bestått i att intervjua de fem tidigare utvecklingskommunerna samt inhämta information från kommuner i myndighetens kommunala nätverk för romsk inkludering. Vidare har samråd med romska organisationer genomförts.

Samråd med romska organisationer

Länsstyrelsen genomförde samråd med romska organisationer i slutet av oktober 2020. Mötet skedde digitalt och fyra organisationer deltog. På mötet informerade Länsstyrelsen bland annat om myndighetens årsrapport om romsk inkludering 2019. Organisationernas reflektioner handlade bland annat om att strategin håller på att tappa riktning och att det strategiska och operativa arbetet istället borde lyftas in utifrån minoritetslagstiftningen. Vidare ställdes frågan hur arbetet med romsk inkludering ska kunna breddas till följd av att arbetet nu håller på att försvagas. Organisationerna konstaterade också att stora delar av de statliga medel som tilldelas minoritetspolitiken tillfaller förvaltningsområdena för finska, meänkieli och samiska. Regeringens prioriteringar med resterande medel tenderar att skapa förvirring och det måste finnas öronmärka pengar till den romska frågan. Detta för att bland annat förhindra risken att arbetet med strategin ska bli nedprioriterat såsom det blivit under Coronapandemin.

Under samrådet framkom också ett förslag om att mäta kommunernas arbete med respektive nationell minoritet snarare än samlat för alla fem minoriteter, för att få en tydligare bild av hur arbetet fortgår.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

Mot bakgrund av Länsstyrelsens uppdrag att öka kunskapen om romska barns och ungas utsatthet för antiziganism lyftes en synpunkt att uppdraget har en snäv målgrupp då antiziganism berör alla åldrar.

Utveckla ett uppföljningssystem utifrån tidigare erfarenheter med så kallade nulägesbeskrivningar

I Länsstyrelsens samordnings- och uppföljningsuppdrag ingår också att utveckla ett uppföljningssystem utifrån tidigare erfarenheter med så kallade nulägesbeskrivningar. Nulägesbeskrivningarna har utgått från genomfört arbete i pilot- och utvecklingskommuner under 2012–2017. Myndigheten har påbörjat ett arbete kring detta och kommer under 2021 se över hur uppföljningssystemet för romsk inkludering kan integreras i uppföljningssystemet för minoritetspolitikens utveckling.

Genomföra insatser för att öka kunskapen om romsk historia, romers nuvarande livsvillkor respektive ställning som nationell minoritet

Strategin för romsk inkludering är en förlängning av den nationella minoritetspolitiken. Detta har varit ett givet perspektiv för myndighetens uppdrag att samordna och följa upp insatser inom strategin för romsk inkludering. En del av dem som tar del av myndighetens olika informationsmöten, seminarier med mera har tidigare inte kommit i kontakt med frågor som rör romsk inkludering. Därför är det viktigt för Länsstyrelsen att i samtliga interna och externa sammanhang berätta om bakgrunden till strategin samt romers historia i Sverige.

Under året har Länsstyrelsen tillsammans med Sametinget genomfört två digitala möten för ett nätverk bestående av relevanta myndigheter inom minoritetspolitikens utveckling. Arbetet för romsk inkludering har lyfts i detta forum. Myndigheterna har även genomfört en digital informationsträff för kommuner och regioner där omkring 100 deltagare från hela landet deltog. Under träffen presenterades årsrapporten för romsk inkludering avseende verksamhetsåret 2019. Länsstyrelsen och Sametinget har också under 2020 genomfört en träff för ett nätverk som består av tjänstepersoner inom länsstyrelserna som ansvarar för frågor som rör mänskliga rättigheter. Även under denna träff lyftes arbetet för romsk inkludering.

Under övriga externa konferenser och seminarier som myndigheten har deltagit i så har arbetet för romsk inkludering lyfts. Exempelvis under ett informationsmöte för Region Jönköping samt en kunskapsdag om nationella minoriteter som var ett samarrangemang mellan Region Östergötland, Regionbiblioteket Östergötland samt Länsstyrelsen i Östergötland.

Myndigheten har även uppmärksammat den internationella romadagen den 8 april och på minoritet.se har ett antal artiklar publicerats i syfte att öka

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

kunskapen om romsk historia, romers nuvarande livsvillkor respektive ställning som nationell minoritet.

Sprida utbildningsmaterialet Antiziganismen i Sverige

Länsstyrelsen har under året haft i uppdrag att distribuera och sprida skolboken *Antiziganismen i Sverige* som tar sin utgångspunkt i de kränkningar och övergrepp som romer fått erfar under 1900-talet i Sverige.

I början av 2020 tillgängliggjorde Länsstyrelsen en upplaga om 10 000 exemplar av skolboken hos en leverantör där lärare kostnadsfritt kan beställa lektionsmaterial. Omkring tre månader senare var denna upplaga slut. Under hösten 2020 tryckte myndigheten upp ytterligare 20 000 exemplar för distribution under 2021.

Öka kunskapen om romska barns och ungas utsatthet för antiziganism

Länsstyrelsen fick i maj 2020 i regeringsuppdrag att öka kunskapen om romska barns och ungas utsatthet för antiziganism. Till uppdraget har en referensgrupp tillsatts med unga romer och modersmåls lärare. Syftet med referensgruppen är att barn och unga ska vara representerade i uppdraget och vara med och utforma arbetet. Utifrån referensgruppens kunskap och erfarenheter, och i samråd med Barnombudsmannen och Forum för levande historia, har en plan för genomförande av uppdraget tagits fram. Åtgärder som planeras är exempelvis en enkät riktad till barn och unga och en kampanj som lyfter fram romska förebilder och nationella minoriteters rättigheter, i syfte att stärka barns och ungas identitet och framtidstro. En utförlig redovisning av uppdraget kommer att lämnas till Forum för levande historia, med kopia till Arbetsmarknadsdepartementet, senast den 15 september 2021.

Kommunalt arbete för att främja romsk inkludering

I detta avsnitt redovisas arbetet för romsk inkludering som genomförts under 2020 i tidigare utvecklingskommuner samt i kommuner som ingår i länsstyrelsens nätverk för romsk inkludering. Redovisningen baserar sig dels på Länsstyrelsens genomförda intervjuer med utvecklingskommunerna och dels på skriftliga frågor till nätverkskommuner.

Kommunerna har fått svara på frågor om genomfört arbete under året, om Coronapandemin haft någon inverkan på arbetet och om mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet har tagits fram och i så fall om specifika mål och riktlinjer finns avseende den romska minoriteten.

Avsnittet avslutas med en sammanställning av kommuners och regioners svar på Länsstyrelsen och Sametingets enkätfrågor om arbete med romsk inkludering.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

Utvecklingskommuner

Mellan 2016 och 2019 var Borås, Gävle, Haninge, Stockholm och Uppsala utvecklingskommuner för arbetet med romsk inkludering och kommunerna hade statsbidrag för att utveckla arbetssätt och metoder på lokal nivå. Under 2020 upphörde utvecklingsperioden och därmed den statliga finansieringen.

Borås kommun

I Borås kommun har en styrgrupp bestående av politiker och tjänstepersoner från olika nämnder med koppling till skola, arbetsliv, hälsa- och omsorg samt kultur och språk på nära håll följt arbetet med romsk inkludering under åren som utvecklingskommun. Under 2020 har styrgruppens arbetsområde utökats till att inbegripa samtliga nationella minoriteter.

Kommunens policy i form av ett program för nationella minoriteter som antagits av kommunfullmäktige sträcker sig fram till 2023. Programmet gäller i hela kommunen och varje förvaltning och bolag har tagit fram egna mål och riktlinjer i arbetet med att säkerställa de nationella minoriteternas rättigheter. Programmet omfattar samtliga nationella minoriteter men har ett särskilt avsnitt om arbetet med romsk inkludering.

Borås har som ambition att bli lika omfattande i sin verksamhet som Romskt informations- och kunskapscenter i Malmö och Göteborg. Under året med Coronapandemin har kommunen inte kunnat vidareutveckla detta arbete men kallar sig i dagsläget ändå för Borås romska informations- och kunskapscenter (BRIKC).

Efter tiden som utvecklingskommun har en halvering av budgeten skett för arbetet med romsk inkludering. Detta innebär bland annat att kommunen inte längre har möjlighet att arvoda ledamöterna i det romska rådet.

Det romska rådet representeras av individer som tillhör olika romska grupper som bor i Borås och har ett operativt såväl som ett strategiskt uppdrag. Rådet består idag av fler kvinnor än män. Det finns möjlighet för samtliga romska grupper att ha tre representanter (en kvinna, en man och en ung). Under 2020 har Coronapandemin inneburit att rådet fått genomföra möten digitalt och övriga aktiviteter har fått ställas in. Vid det senaste mötet i januari 2021 beslutades att äldrefrågor ska prioriteras. Detta innebär att tjänstepersoner nu också har inlett diskussioner med äldreomsorgsförvaltningen. Detta arbete kommer att involvera samtliga nationella minoriteter.

För att öka inflytandet för barn och unga leder en romsk brobyggare sedan 2020 ett samråd med fokus på just barn och unga. Brobyggaren är även ordinarie ledamot i det romska rådet vilket skapar en länk till de romer och tjänstepersoner som ingår där.

Enskilt stöd är en funktion som samtliga tjänstepersoner i kommunen arbetar med i syfte att uppfylla mål inom sin förvaltning. Detta innebär bland annat

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

att det finns utsedda personer på varje förvaltning som deltagarna i romska rådet kan kontakta direkt. Kommunen uppger att arbetssättet har lett till att romers tillit till kommunen har ökat och att fler romer vill ta del av det enskilda stödet.

Tjänstepersoner från andra förvaltningar kan kontakta BRIKC för råd och vägledning vilket ofta leder till att handläggningstider blir kortare. Även civilsamhällets romer kontaktar BRIKC för råd och vägledning. Under 2020 ledde arbetet till att åtta personer som stod långt ifrån arbetsmarknaden kom in i arbete.

Under 2020 hade Borås ett mål om att öka antalet elever som läser romani chib. Kommunen lyckades öka antalet från 28 till 44. Denna ökning har dock inte varit helt okomplicerad då problemen med att hitta lärare i framför allt varieteterna kale och resande romani har varit omfattande. Centrum för flerspråkigt lärande har annonserat efter lärare men ingen har sökt tjänsterna.

Under flera år har kommunen erbjudit romska barn i grundskolan hjälp med läxor och annan undervisning genom så kallade *study groups*. Efterfrågan har varit stor och verksamheten har kunnat fortsätta med fysiska träffar även under 2020 då grundskolan har varit öppen under Coronapandemin.

Borås uppger att det inte funnits någon problematik kopplat till diskriminering på bostadsmarknaden och kommunen har därför inte jobbat särskilt med detta delområde under 2020.

Inom området hälsa, social omsorg och trygghet planerade kommunen för ett stort antal aktiviteter som tyvärr fick ställas in på grund av Coronapandemin. De planerade insatserna omfattade bland annat fysiska träffar kopplade till behovsinventering, föreläsningar om hälsa av romska hälsoinspiratörer och information om källsortering av bostadsbolaget AB Bostäder.

Under 2019 invigdes Cafe Romano, en samlingsplats i Borås där människor bland annat ska få en större inblick i varandras kulturer och traditioner. Verksamheten hann dock bara invigas innan den fick ställas in på grund av Coronapandemin. All planerad verksamhet är pausad.

Under 2020 blev kommunen tvungen att ställa om och genomföra sina aktiviteter på nationella minoritetens högtidsdagar digitalt.

Kommunen har tidigare haft fyra romska brobyggare. Efter tiden som utvecklingskommun har budgeten enbart räckt till tre och för att kunna behålla dessa tjänster behöver kommunen någon form av ekonomiskt stöd.

Borås framhåller att det krävs ett fortsatt och långsiktigt statligt stöd för att kommunen ska kunna uppnå målet med strategin 2032.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

Gävle kommun

I Gävle kommun samordnar Enheten för styrning och stöd fortfarande arbetet för romsk inkludering. Styrgruppen med representanter från kommunledningskontoret, utbildning Gävle, omvårdnad, näringsliv och arbetsmarknad, kultur och fritid samt Gavlegårdarna finns också kvar. Arbetet med romsk inkludering bedrivs numera som en del av arbetet inom social hållbarhet och personen som ansvarar för arbetet är också sakkunnig på området nationella minoriteter och strateg inom kommunens arbete inom finskt förvaltningsområde.

Under 2020 har det på grund av Coronapandemin inte varit så stor aktivitet i arbetet som rör romsk inkludering. Kommunen har dock kunnat genomföra samråd digitalt. Fortsättningsvis kommer samråden ske gemensamt med samtliga nationella minoriteter. Anledningen till detta är att vissa grupper är få till antalet och om samråd sker tillsammans med andra kan de få draghjälp i frågorna. Om någon nationell minoritet önskar eget samråd kommer kommunen även fortsättningsvis att kunna arrangera detta.

Gävle uppger att det varit svårt att nå samtliga romska grupper inom kommunen. De har främst nått balkanromer och resande men haft svårare att nå finska romer. Kommunen fortsätter dock att bjuda in föreningar och kontakter som tackat ja till att bli inbjudna, även om det sedan visar sig att de inte deltar på samråden.

Arbetslöshet samt diskriminering på bostadsmarknaden har inte varit prioriterade frågor bland romer i Gävle och därför har kommunen inte haft några särskilda insatser inom dessa delområden under 2020.

Gävle har under lång tid bedrivit läxläsning tillsammans med Studieförbundet vuxenskolan och biblioteket. Dessa aktiviteter har dock inte kunnat genomföras under 2020 på grund av Coronapandemin. Det har funnits fler värden i aktiviteten än själva läxläsningen, såsom att stärka identiteten och skapa en positiv social samvaro, vilket gjorde att kommunen valde att pausa aktiviteten istället för att bjuda in digitalt. När hälsoläget tillåter kommer verksamheten att starta upp igen.

I Gävle fanns sedan tidigare en romsk brobyggare som en del av en specialpedagogisk grupp som fokuserar på hög skolfrånvaro. Brobyggaren var anställd på en skola med stor andel romska elever. Arbetet som brobyggaren utförde fungerade väl och kommunen hade gärna sett en fortsättning. Brobyggaren valde dock att flytta och då även avsluta sin tjänst på skolan.

Kommunen har under åren stöttat Gävle romska förening på olika sätt och avser fortsätta med detta. Det har dock varit svårt att få personer att engagera sig i föreningen även om kommunen har försökt stötta genom att till exempel låta fler personer delta vid utbildningstillfällen och kurser.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

Föreningen har också haft stora utmaningar under 2020 på grund av Coronapandemin.

Gävle arrangerar årligen en minoritetsvecka, vilken även genomfördes 2020. En hel del aktiviteter fick dock ställas in men en del kunde utföras digitalt.

Kommunen ingår även fortsättningsvis i ett regionalt nätverk för nationella minoriteter. Nätverket har inte specifik koppling till arbetet för romsk inkludering utan är en plattform för att hitta former för arbete utifrån minoritetslagen. I nätverket ingår Region Gävleborg, Länsstyrelsen Gävleborg och samtliga tio kommuner i Gävleborgs län.

I informationen som vårdnadshavare får då de söker skola till sina barn finns nu frågor om elever önskar läsa modersmål på nationella minoritetsspråk. Kommunen menar att information som rör nationella minoriteters rättigheter är en stor utmaning.

Gävle uppger att samtliga nationella minoriteter har draghjälp av att kommunen ingår i finskt förvaltningsområde. När exempelvis kommunikationsinsatser genomförs synliggörs vanligtvis samtliga nationella minoriteter. Kommunen skriver varje år fram en handlingsplan för arbetet med nationella minoriteter, vilken antas på politisk nivå. Arbetet sker inom ramen för finskt förvaltningsområde. Politiken har inte möjlighet att hantera varje nationell minoritet för sig men genom att göra det på ett samlat sätt för alla nationella minoriteter så blir det möjligt.

Gävle kommun beklagar att det inte längre finns ett statligt bidrag för arbetet med romsk inkludering och menar att pengar öppnar dörrar. Pandemin har lett till att kommunen kämpar med att kunna genomföra sitt kärnuppdrag och all verksamhet som ligger utanför ordinarie linjearbete får vänta. Det finns en oro för att frågor som exempelvis romsk inkludering kommer att puttats åt sidan om pandemin blir långvarig.

Haninge kommun

I Haninge kommun kommer arbetet med romsk inkludering att ha en särskild projektplan och planen kommer fortsättningsvis utgöra en integrerad del av arbetet för samtliga nationella minoriteter. Ändringen i minoritetslagen om att kommuner ska ta fram mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete har påverkat hur kommunen valt att lägga upp arbetet och detta har i sin tur lett till att arbetet med romsk inkludering numera är inne i den ordinarie strukturen. Det har även inneburit att arbetet i styrgruppen för romsk inkludering har blivit mer strukturerat och kontinuerligt samt att förvaltningarna på ett tydligare sätt förstår att romsk inkludering ingår i deras uppdrag. Under det kommande året planeras för kortare utbildningar på de olika förvaltningarna.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

Kommunen stöttar även fortsättningsvis den romska kulturföreningen både genom bidrag och på andra sätt. Under 2020 var tanken att kommunen skulle överlåta till föreningen att driva träffpunkten för äldre romer men på grund av Coronapandemin har detta inte kunnat genomföras. Föräldranätverket för skolfrågor som kommunen möjliggjort har under året flyttat sin verksamhet till nätet.

Samhällsdebatten har till stora delar rört frågor om Corona på äldreboenden. Då många äldre romer inte bor på äldreboenden utan hemma i generationsboenden finns en oro för att barn och elever ska ta med sig smitta hem från skolan till de äldre. Många föräldrar har därför uttryckt en önskan om distansundervisning för sina barn.

Haninge har ett romskt råd som fungerar som dialogpart till kommunen. Arbetet i rådet har fortsatt under 2020 men justerat sitt arbetssätt. Det förekommer inte längre stora möten med förvaltningarna vare sig fysiskt eller digitalt utan kontakter sker istället direkt mellan personer i det romska rådet och berörd förvaltning.

När det gäller delområdet arbete har 2020 varit ett svårt år. Många har mist sitt arbete och Arbetsförmedlingens brobyggartjänst avslutades i början av året. Kommunen arbetar nu med en behovsinventering för att undersöka vad de fortsättningsvis ska fokusera på. Det utredande arbetet har fungerat väl även under rådande Coronapandemi eftersom det går bra att genomföra intervjuer på telefon och länk.

Kommunen har genomfört en mindre undersökning inom delområdet bostad. Undersökningen handlade om äldre romers svårigheter att söka bostad och ställa sig i bostadskön via internet.

Haninge uppger att mycket av arbetet för romsk inkludering som genomförts har varit avhängigt att kommunen varit utvecklingskommun. Om kommunen redan 2016 hade vetat att utvecklingsperioden skulle omfatta fyra år och inte två så hade planering och målsättning kunnat genomföras mer långsiktigt.

Under tiden som utvecklingskommun har de romer som ingått i olika arbetsgrupper varit arvoderade. Det är ännu inte beslutat om detta är möjligt framöver.

Kommunens samverkansmöten med representanter från Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Region Stockholm och kommunerna Nynäshamn och Tyresö har pausats under Coronapandemin. Det är i dagsläget oklart om dessa kommer igång igen eftersom brobyggaren på Arbetsförmedlingen har avslutat sin tjänst och samordnaren för romsk inkludering enbart arbetar halvtid.

Coronapandemin har satt stopp för nästan alla insatser inom området romsk inkludering eftersom arbetet till stor del handlar om kontakt med människor.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

Istället för att handla om nationella minoriteters rättigheter handlar majoriteten av kommunens kontakter numera om Corona och dess effekter på människors liv. Kommunen har översatt information om Corona och relaterad information (vad man till exempel gör om man blivit arbetslös) till romani chib.

Haninge kommun framhåller att det sänder fel signaler när staten inte avsätter medel för romsk inkludering men samtidigt förväntar sig att kommunerna ska göra det. Tjänstepersoner som arbetar inom finskt förvaltningsområde har lättare att driva sitt arbete framåt eftersom de vet att det finns en budget för arbetet varje år. Det arbete som nu sker inom romsk inkludering bekostas av kommunen eftersom önskan finns att ligga i framkant i frågor som rör nationella minoriteter.

Stockholms stad

I Stockholm stad har arbetet med romsk inkludering samordnats från kommunstyrelsen. I uppdraget har bland annat ingått att i samverkan med arbetsmarknads-, kultur-, social- och utbildningsnämnden samt den romska minoriteten ta fram en stadsövergripande strategi som ska bidra till att romer som grupp har tillgång till sina rättigheter.

Stadens strategi för romsk inkludering är beslutad av kommunfullmäktige och sträcker sig mellan 2018 - 2022. Detta gör att arbetet fortsätter med samma organisering som tidigare trots avsaknad av statsbidrag. Det som är nytt för 2020 är att äldreförvaltningen har inkluderats i fackförvaltningarnas nätverk. Att involvera frågor som rör äldre romer är en önskan som har lyfts under samråd.

Under hösten 2020 genomförde staden ett samrådsmöte där ett antal deltagare närvarade fysiskt och andra digitalt. Under mötet lyftes en önskan om att arrangera separata möten med bara kvinnor för att kunna tala om ämnen som de menade att de inte kunde tala om med män närvarande. Denna önskan kommer staden att tillgodose.

Stockholm har också arbetat med att hitta former för representation och hur de kan arbeta vidare med frågor som lyfts på samråd. Bland annat har möten efterfrågats med tjänstepersoner med mandat att fördjupa frågor som rör unga. Socialförvaltningen har därför bjudit in till ett möte 2021 där ett flertal höga chefer kommer att delta.

Under 2020 hade arbetsmarknadsborgarrådet en önskan om ett samråd med unga men på grund av Coronapandemin fick det läggas på is. Om läget tillåter så kommer samrådet istället att genomföras våren 2021.

Arbetsmarknadsförvaltningen administrerar en facebookside *Romer i Stockholm* där man sprider information samt svarar på frågor och kommentarer kring frågor som rör den nationella minoriteten romer.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

Satsningen på MR-ambassadörer som tagits fram tillsammans med Skolverket och Södertörns högskola har permanentats under 2020 och digitala nätverksträffar har genomförts. Satsningen involverar 24 skolor och MR-ambassadörerna har i uppdrag att verka för att kunskapen om mänskliga rättigheter och nationella minoriteter sprids bland elever och personal. Utbildningsförvaltningen har intensifierat arbetet med MR-ambassadörer och försöker få fler skolor att delta.

Under Coronapandemin har staden fått signaler om att det finns romska barn som inte går i skolan eftersom de har anhöriga som tillhör en riskgrupp. På grund av detta har extra läxhjälp efterfrågats. Inledningsvis har staden hänvisat till Unga Örnar då de har romska volontärer som erbjuder denna tjänst.

Boende har inte lyfts som ett problem i samrådsgruppen och staden har därför inte fokuserat på detta delområde under året.

Under 2020 har brobyggarna inom socialtjänsten genomfört totalt sju utbildningar för närmare 180 deltagare. Det har varit introduktionsutbildning för socialsekreterare, barnens bästa i centrum-utbildning, familjehemsplaceringar, Alla Barn i Centrum-kurs för föräldrar, kurs för att förebygga missbruk, föreläsningar för bvc samt en heldagsutbildning om romska kvinnors situation. Utbildningsförvaltningen har också genomfört ett stort antal utbildningar för rektorer med flera.

En utbildningsdag för unga romer var planerad under 2020 men på grund av Coronapandemin blev den framskjuten till hösten 2021. Socialförvaltningen, biblioteket (SSB) och stadsledningskontoret har under 2020 även fört dialog kring möjligheten att genomföra föreläsningar för unga romer kring de frågor som lyfts som centrala under samråd. Utifrån denna dialog har en tanke varit att bjuda in romska inspirationsföreläsare inom områden som jobb/studier, hälsa, förebyggande av missbruk/självmedicinering med mera och filma (endast föreläsaren) för att lättare sprida informationen till så många som möjligt.

Under 2020 har kulturförvaltningen fortsatt sett till att samtliga nationella minoriteter får stöd för sina verksamheter och romer är en prioriterad målgrupp. Tidigare *Kulturstöd* har gjorts om och numera kan man i stället söka *Stöd till eget skapande, demokrati och folkbildning* eller *Stöd till nationella minoriteter* för de kulturprogram som stärker finska, meänkieli eller samiska, alternativt sverigefinska, finskromska, samiska och tornedalska kulturuttryck.

Den planerade kulturfestivalen 2020 fick ställas in på grund av Coronapandemin.

Stockholms stad har under 2020 bland annat haft samverkansmöten med Kulturrådet och Filminstitutet.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

Staden har totalt sex romska brobyggare och en projektledare som arbetar med romsk inkludering.

Stockholm stad har nyligen beviljats ett socialfondsprojekt med fokus på romsk inkludering. Det är en förstudie som ska beskriva de hinder som gör att vissa individer ur den romska minoriteten inte deltar eller slutför grundläggande studier samt vilka hinder det medför vid etablering på arbetsmarknaden. Studien ska vara klar i oktober 2021.

Uppsala kommun

I Uppsala är det fortfarande enheten för strategiskt stöd inom socialförvaltningen som ansvarar för det kommunövergripande arbetet med romsk inkludering. De har uppdrag av socialnämnden att arbeta med romsk inkludering utifrån ett kommunövergripande perspektiv. Utvecklingsarbetet sker i nära samarbete med avdelningen för social hållbarhet vid kommunledningskontoret där även kommunens övergripande arbete för mänskliga rättigheter och nationella minoriteter finns.

Styrgruppen för arbetet med romsk inkludering finns också kvar men det pågår diskussioner om den ska fortsätta med enbart frågan för romsk inkludering eller ha ett gemensamt fokus för samtliga nationella minoriteter. Efter att kommunen inte längre uppbär statsbidrag som utvecklingskommun är det upp till varje förvaltning och kommunledningskontoret att avsätta medel.

Aktivitetsplanen för arbetet med romsk inkludering som togs fram för tiden som utvecklingskommun är fortfarande med som en plattform i kommunens arbete, och i kommunens handlingsplan för att främja mänskliga rättigheter och motverka diskriminering och rasism lyfts det fortsatta arbetet för romsk inkludering in. I handlingsplanen finns också kommunens mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet. När handlingsplanen reviderades under våren 2020 hämtades synpunkter in från nationella minoriteter via e-post.

Under året har kommunen genomfört samråd digitalt. De har också omarbetat och utvecklat sin webbplats och den information som finns som rör nationella minoriteter. Innehållet på webben är utvecklat tillsammans med representanter för samtliga nationella minoriteter.

Uppsala kommun har etablerat ett samarbete med den ideella föreningen Fredens hus i syfte att genomföra sex olika kompetenshöjande insatser både internt och externt på temat romsk inkludering. Många insatser som skulle ske 2020 har fått skjutas på framtiden eller genomföras digitalt. En av aktiviteterna som dock kunde genomföras som planerat var att kommunen tillsammans med Fredens hus erbjöd ungdomar i åk 9 feriejobb under tre veckor under sommaren. De fick då möjlighet att fördjupa sig i mänskliga rättigheter och nationella minoriteter med särskilt fokus på den nationella

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

minoriteten romer. Arbetet avslutades med en offentlig utställning och finns dokumenterat på film.

Under 2020 har kommunen varit tvungen att tänka om och tänka nytt. Kommunens samhällsvägledare med romsk språk- och kulturkompetens brukade bjuda in till Kafé Romano en kväll per månad men dessa möten har inte kunnat genomföras under pandemin. Vanligtvis finns det särskilda tider i veckan för samhällsvägledning men under året har detta inte kunnat genomföras fysiskt. Istället har alla individuella kontakter skett digitalt via länk och telefon.

På grund av Coronapandemin har kommunen fått ställa om och istället för fysiska utbildningstillfällen har digitala utbildningar för personal inom kommunen tillsammans med föreningen Fredens Hus genomförts. Utbildningen tar bland annat upp strategin för romsk inkludering, förtydligar att det är en förstärkning av Sveriges minoritetspolitik samt minoritetslagen och kommunens skyldigheter. Primär målgrupp är medarbetare som arbetar inom kommunens olika öppna verksamheter, såsom gemensamma receptioner som finns på olika ställen inom kommunen, Utbildnings- och jobbcenter samt Kontaktcenter, det vill säga medarbetare som har den första direktkontakten med Uppsalabor. Under perioden som utvecklingskommun genomfördes en rad kompetenssatsningar för medarbetare och chefer inom olika förvaltningar.

Uppmärksammandet av nationella minoriteters högtidsdagar är väl etablerat i kommunen och genomförs i samverkan mellan flera förvaltningar inom kommunen samt kommunledningskontoret. På Förintelsens minnesdag den 27 januari genomförde Uppsala ett digitalt program som streamades från Reginateatern i Uppsala. De planerade fysiska programmen för internationella romadagen 8 april och resandefolkets högtidsdag 29 september ställdes dock in på grund av Coronapandemin. Men dagarna uppmärksammades på kommunens webbsida. Den 8 april annonserade kommunen även i den lokala gratistidningen Uppsalatidningen om romernas internationella dag och att planerat program var inställt på grund av pandemin.

Under 2019 initierades ett arbete med filmer utifrån ett samråd med romer. Filmerna blev klara under 2020 och finns på kommunens webbplats. De berör romers rättigheter och kommunens skyldigheter och tar upp romsk historia, rättigheter som rom, modersmålsundervisning, äldreomsorg och en film om Utbildnings- och jobbcenter i Uppsala kommun. Samtliga filmer finns på fyra varieteter av romani chib, finska och svenska. Under 2020 färdigställdes även en kortare kompetensutvecklingsfilm om romers rättigheter och kommunens skyldigheter som riktar sig till medarbetare och chefer inom kommunen. Filmen finns på kommunens intranät.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

Uppsala kommun anser att de under tiden som utvecklingskommun fått många möjligheter att arbeta för romsk inkludering och samverka med andra kommuner. Under 2020 har arbetet för romsk inkludering på grund av pandemin fått ställas om och mycket av det planerade arbetet har genomförts digitalt. Kommunen påtalar att det är oerhört viktigt att kontaktnätet mellan kommuner som arbetar med romsk inkludering kan leva vidare.

Kommunalt nätverk

Under 2020 ingick tjugotvå kommuner (förutom utvecklingskommunerna) i Länsstyrelsens nätverk för romsk inkludering. Nedan redovisas svaren på de skriftliga frågorna.

Genomförda insatser 2020

Eskilstuna kommun

Kommunen planerade att genomföra ett antal dialogmöten under våren 2020. Syftet var att samtala med den romska gruppen kring behov och önskemål om bland annat aktiviteter och samarbete. Ett möte hann genomföras i slutet av februari men övriga fick ställas in på grund av Coronapandemin. Under året har kommunen framförallt informerat om pandemin och haft dialog med enskilda personer via telefon.

Göteborgs stad

Romano Center i Väst (RCV) har under 2020 genomfört kompetenshöjande insatser för chefer och medarbetare i stadens olika verksamheter. Centret har också haft praktikanter från socialhögskolan och gett stöd till den romska målgruppen genom coachande till studier och arbete, såsom cv-stöd med mera. Samhällsväglare från RCV har nått ut brett genom samarbeten med lokala medborgarkontor i staden och en mobil demokratibuss på olika lokala torg (om än begränsat under 2020).

Göteborgs stad har dels tagit fram informationsfilmer på svenska och romani chib utifrån olika teman och dels en informationsfilm om minoritetslagen som finns tillgänglig på samtliga varieteter. Filmerna har spridits i olika kanaler.

Göteborgs stads råd för den nationella minoriteten romer har under 2020 drivit dialoger med ledning och politik kring frågor om socialtjänsten och bemötande, minoritetsrättigheter och LVU, undervisning och utveckling i nationella minoritetsspråk i förskola, skola, gymnasium, antiziganism och trygghetsfrågor, romska ungdomars psykiska hälsa och missbruk samt diskriminering på bostadsmarknaden. Stadens fyra romska brobyggare har utvecklat sina arbetsätt för att nå ut till fler skolor i staden och verka kompetenshöjande, stödjande och förtroendeskapande. Flera insatser har

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

initierats inom förskola och skola för att minoriteten ska utveckla och få undervisning i sitt minoritetsspråk.

Helsingborgs stad

Under 2020 har Helsingborgs stad arbetat med uppdatering av sin hemsida gällande arbetet för romsk inkludering. Nya flyers har också tagits fram med information om vad målgruppen kan få hjälp med och till vem de kan vända sig om de behöver hjälp och stöd.

På stadens närområdeskontor kan romer som behöver få stöd i att slussas vidare i nya och befintliga insatser och åtgärder. Målet är att öka romers självförtroende, vilja, delaktighet och tillit så att de kan komma närmare arbete och utbildning och därmed minska målgruppens behov av försörjningsstöd.

I Helsingborg arbetar personer med romsk bakgrund med att öka barns närvaro i skolan. En romsk brobyggare arbetar med familjer när akuta problem uppstår. Därutöver görs insatser med unga kvinnor/flickor för att motivera till studier.

Staden uppger att de kommer att fortsätta arbetet enligt den senaste verksamhetsplanen för 2020 där de bland annat ska:

- öka de uppsökande och inbjudande verksamheterna för romsk inkludering,
- öka kunskapen och förståelsen för romsk inkludering internt,
- anordna kulturdagar och föreläsningar.

Linköpings kommun

Kommunen har en handlingsplan för romsk inkludering som sträcker sig till och med 2021. I enlighet med handlingsplanen ska insatser genomföras inom ramen för bland annat samråd och inkludering, barn och unga samt äldreomsorg. Ansvarig för genomförandet av aktiviteterna är flera olika nämnder. Handlingsplanen följs upp först när den avrapporteras. I samband med att nämnderna lämnat in sina verksamhetsberättelser har de inte rapporterat in några avvikelser vad gäller genomförandet av handlingsplanen, vilket tyder på att de genomförts enligt plan. Många nämnder har dock på ett övergripande plan signalerat att de har svårt att bedriva utvecklingsverksamhet i samband med Coronapandemin.

Malmö stad

Romskt informations- och kunskapscenter (RIKC) i Malmö stad har under året genomfört kompetensutvecklande insatser med fokus på centrets uppdrag och arbetssätt, romsk historia, romska livsvillkor och nationell minoritetslagstiftning. Utbildningssatsningarna har skett både gentemot tjänstepersoner, elever, verksamheter och politiker i staden men även gentemot aktörer utanför kommunen.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

Centret har fortsatt ta emot individärenden på sitt medborgarkontor där de ger stöd till medborgare. Vanligen sker detta genom fysiska möten men under 2020 har kontakterna i stor utsträckning skett via digitala medier, telefon och e-post. RIKC stöttar och tryggar möten i ärenden som exempelvis rör individer, socialtjänst och skola.

Under året har RIKC samordnat arbetet med att inrätta ett romskt minnesmärke i Malmö, vilket kommer att inrättas 2021. Minnesmärket ska finnas på Limhamnsfältet och visa bilder och texter valda av romer med anknytning till Malmö. RIKC har också haft dialog med Malmö Konsthall inför framtagande av utställningen med den romska konstnären Ceija Stojka. Stojka överlevde tre koncentrationsläger och hon skildrar sina upplevelser i verken som konsthallen visar.

Romskt informations- och kunskapscenter har under 2020 samordnat och implementerat Malmö stads *Handlingsplan för den nationella minoriteten romer i Malmö 2020 – 2022* samt samordnat Malmö stads råd för den nationella minoriteten romer.

Romska rådet anordnade en minnesstund på Förintelsens minnesdag den 27 januari. Minnesstunden samordnades av RIKC på temat *Betydelsen av romsk musik och poesi*.

RIKC har arbetat med informations- och kunskapsspridning på sociala medier om frågor som rör den nationella minoriteten romer, centrets arbete och romska rådet, och under året även relevant information om Coronapandemin.

Centret har också samverkat med utomstående aktörer för att öka kunskapen och medvetenheten om frågor som rör mänskliga rättigheter. Exempel på samverkan är Malmö mot Diskriminering och deras projekt om diskriminering på bostadsmarknaden, Borås stad och Göteborgs stad som också har kommunala center som arbetar med romsk inkludering samt universitet/lärosäten och Länsstyrelsen Skåne.

Nyköpings kommun

Nyköpings kommun har inte genomfört några aktiviteter eller insatser inom området romsk inkludering under året.

Sundsvalls kommun

Under 2020 genomförde Sundsvalls kommun en kartläggning av behovet av förskola och öppen förskola på romani chib, finska och samiska. Öppen förskoleverksamhet har dock inte kunnat starta på grund av pandemin men språkstöd på romani chib (arli) samordnas i Solsträlens förskola, där även en finskspråkig förskoleavdelning har öppnats.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

Kommunen har ett samarbete med Nacksta fritidsgård. I augusti anordnades ett helgläger för romska ungdomar som ville lära sig att göra film.

Ett projektarbete påbörjades i slutet av året med två romska unga för att göra Sundsvalls unga romska röster hörda. Syftet med projektet är att skapa en utställning med foton, film, texter och bok. Utställningen ”Unga romska röster” pågår fram till maj 2021 och blir därefter vandringsutställning i länet.

EU-projektet ”Romer till arbetsmarknaden” pågick fram till sommaren 2020 men fick avbrytas på grund av pandemin. Projektet nådde dock uppsatta mål och arbetet är nu implementerat i Arbetsmarknadstorgets ordinarie verksamhet.

Stadsbiblioteket leder ett arbete med ett bok/läsprojekt för romer. År 2021 har biblioteket blivit utsett till romsk Läsambassad av Kulturrådet. Stadsbiblioteket har också tagit fram Språkväskor på flera olika romska varieteter (arli, kale, kalderas) för utlåning till förskolor och privatpersoner. Innehållet består av spel, böcker, läspenna med mera.

På den internationella romadagen den 8 april hissade kommunen som alltid den romska flaggan utanför kommunhuset. Kommunens hemsida har också fått text om nationella minoriteters rättigheter översatt till romani chib (arli) med länkar till minoritet.se.

Under året genomförde kommunen samråd med Region Västernorrland och samtliga nationella minoritetsföreningar var inbjudna, även den nybildade Sundsvalls romska förening.

Örebro kommun

Under 2020 har Örebro dels haft ett samarbete med en romsk förening kring hälsa och dels med föreningen och biblioteken kring flera arrangemang. Samverkansforum har också genomförts där behov och insatser har identifierats.

En kartläggning av befintlig personals språkkunskaper inom äldreomsorgen och förskolan påbörjades men fick skjutas på framtiden med anledning av Coronapandemin.

Örebro kommun har med språkkunskaper i romani chib som merit i vissa jobbannonser.

Coronapandemins påverkan på arbetet 2020

Samtliga kommuner uppger att arbetet med romsk inkludering under 2020 har påverkats av Coronapandemin. Många planerade aktiviteter har antingen fått ställas in, skjutas på framtiden eller genomföras digitalt. Exempelvis har Göteborgs stad fått ställa in sin fysiska besöksverksamhet och istället

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

erbjuda digitala besök. Detta har påverkat tillgängligheten och stödet gentemot målgruppen.

Helsingborgs stad anger också att arbetet förändrats under 2020. Redan tidigt under våren stod det klart att rädslan för Corona var omfattande och att romska barn hölls hemma i stor utsträckning. Besöksverksamheten genom föreningen Vorta Drom (föräldragrupper, hälsoaktiviteter och eftermiddagsskola) besöktes i betydligt mindre utsträckning än tidigare. Detta har resulterat i ett projektarbete som syftar till att få tillbaka barnen till skolan och bygger på föräldrars delaktighet.

Coronapandemin har också påverkat kommuners arbete med samråd som antingen fått ställas in eller genomföras digitalt.

Inför firandet av internationella romadagen den 8 april hade många kommuner planerat olika aktiviteter såsom föreläsningar och filmvisning. De fysiska evenemangen fick ställas in och kommunerna informerade på sina hemsidor och hissade den romska flaggan.

Romskt informations- och kunskapscenter i Malmö stad uppger att de under 2020 hållit sin verksamhet öppen för medborgare, om än i begränsad form. Centret har anpassat sitt arbete efter rådande omständigheter genom att uppmuntra besökare att ta kontakt via digitala medier, telefon och e-post.

Sundsvalls kommun uppger att pandemin gjort det tydligt att det behövs nya arbetssätt och metoder för att nå den romska minoriteten. Sättet som har fungerat hittills, nämligen personliga kontakter, för att kartlägga behoven av insatser har inte fungerat optimalt under Coronapandemin.

Örebro uppger att de fortsatt arbetet med romsk inkludering men att de inte hunnit så långt som de hade velat. Exempelvis skulle målen som togs fram 2019 diskuterats och förts in i ordinarie verksamheter under 2020, men de nådde inte ända fram.

Mål och riktlinjer

Eskilstuna kommun

Eskilstuna har en text om arbetet med nationella minoriteter med i sin årsplan. Den årliga planen beslutas av kommunfullmäktige och leder sedan till verksamhetsplaner och aktiviteter i förvaltningarna. Uppföljning sker i ordinarie uppföljningssystem.

Göteborgs stad

Stadens plan för arbetet med nationella minoritetsfrågor 2020–2023 beslutades i kommunfullmäktige i september 2020. Samtliga mål berör alla nationella minoriteter men vissa insatser omfattar endast minoriteten romer. Dessa är riktade mot socialtjänst och skola. Nämnden för konsument- och

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

medborgarservice har enligt reglemente ansvar för verksamheten Romano Center i Väst. RCV tar årligen fram en verksamhetsplan med mål och aktiviteter för verksamheten, vilken följer den nationella strategins utvecklingsområden.

Helsingborgs stad

Helsingborg har i samråd med romer och övriga nationella minoriteter aktualiserat stadens program för att tillgodose nationella minoriteters rättigheter. Förutom samråd och stöd till firandet av internationella romadagen den 8 april finns inga särskilda mål och riktlinjer för romer.

Linköpings kommun

Kommunen har antagit mål och riktlinjer under 2020 vilka omfattar samtliga nationella minoriteter. För den romska minoriteten finns en handlingsplan som sträcker sig till och med 2020. Denna kommer sannolikt inte att uppdateras då insatser förväntas omhändertas inom ramen för mål och riktlinjer för samtliga nationella minoriteter.

Malmö stad

Kommunstyrelsen i Malmö stad godkände i juni 2020 *Handlingsplan för den nationella minoriteten romer i Malmö 2020 - 2022*. Handlingsplanen samordnas, revideras, implementeras och följs upp av RIKC. Malmö stads råd för den nationella minoriteten romer har haft insyn i arbetet med handlingsplanen. I planen ingår samtliga 14 förvaltningar i Malmö stad, på begäran av romska rådet. Handlingsplanen består främst av kompetenshöjande insatser riktade till stadens förvaltningar.

Nyköpings kommun

Nyköpings kommun har ännu inte tagit fram mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet.

Sundsvalls kommun

Kommunstyrelsekontoret i Sundsvalls kommun håller på att fram mål- och strategidokument för social hållbarhet där även romsk inkludering kommer att finnas med som en del av det minoritetspolitiska arbetet och mänskliga rättigheter. Kommunen har årligen avsatt medel för att kunna arbeta enligt minoritetslagstiftningen med nationella minoriteter som saknar språkligt förvaltningsområde.

Örebro kommun

Kommunen har mål för arbetet med romer, sverigefinnar och teckenspråkiga. Riktlinjer gäller i praktiken och kommer att beslutas under 2021.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

Övriga synpunkter

Nätverkskommunerna har också lämnat övriga synpunkter vad gäller arbetet med romsk inkludering. Eskilstuna kommun menar att det är väldigt tyst kring uppdraget med romsk inkludering på nationell nivå och kommunen undrar vad som egentligen händer med olika remisser, exempelvis romskt center och språkcentrum.

Helsingborgs stad poängterar att regeringens strategi för romsk inkludering är inne på sitt nionde år, vilket innebär att det enbart återstår elva år till dess att målet ska vara uppnått. Helsingborg menar att det i dagsläget inte ser ut att kunna nås. I Malmö finns också en stark oro bland en del romer gällande strategin. De tvivlar på om målet kommer att kunna uppnås då resurser saknas och strategin upplevs som osynlig.

Linköpings kommun efterfrågar ekonomiskt stöd för insatser inom ramen för strategin, till exempel för anställning av brobyggare. Även Örebro kommun efterfrågar finansiering för arbetet och menar att det är svårt att jobba utifrån de olika förutsättningar som råder mellan exempelvis sverigefinnar (kommunen ingår i förvaltningsområdet för finska och får därmed statsbidrag) och romer (inget förvaltningsområde och inga statliga bidrag). Kommunen har ansökt om att ingå i romskt förvaltningsområde (i vetskap om att det inte är möjligt) för att poängtera de ojämlika villkoren som råder för de nationella minoriteterna och svårigheten att driva arbete utan bidrag.

Enkät svar

I Länsstyrelsen och Sametingets uppföljningsenkät angående minoritetspolitikens utveckling 2020 tillfrågades samtliga kommuner och regioner om de arbetar utifrån regeringens strategi för romsk inkludering. Resultatet visar att av de 203 kommuner som svarade på frågan var det 23 som svarade ja. Tre av arton regioner redovisade att de har ett arbete på gång.

I myndigheternas uppföljningsenkät 2017 ställdes samma fråga och i jämförelse är det något färre kommuner som uppger att de arbetar utifrån strategin för romsk inkludering 2020 än tre år tidigare.

Sammantaget är det närmare 90 procent av kommunerna som svarar att de antingen inte arbetar eller inte vet om de arbetar utifrån regeringens strategi för romsk inkludering.

Fråga 1. Arbetar kommunen/regionen utifrån regeringens strategi för romsk inkludering?

	Kommuner	Regioner
Ja	23	3
Nej	124	8
Vet ej	56	7

203 kommuner och 18 regioner svarade på frågan.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

I enkäten frågade myndigheterna även om kommunerna och regionerna under 2020 genomfört samråd med minoritetsgruppen romer med särskilt fokus på strategin för romsk inkludering. Även på denna fråga svarade sammanlagt 203 kommuner och 18 regioner varav nio kommuner svarade ja.

Frågan om samråd ställdes även i myndigheternas uppföljningsenkät 2017 (dock något annorlunda formulerad) och då svarade sju kommuner att de genomfört samråd med romska representanter om arbetet med romsk inkludering.

Fråga 2. Har kommunen/regionen genomfört samråd under 2020 med minoritetsgruppen romer med särskilt fokus på strategin för romsk inkludering?

	Kommuner	Regioner
Ja	9	1
Nej	170	13
Vet ej	24	4

203 kommuner och 18 regioner svarade på frågan.

Länsstyrelsen kan utifrån enkätsvaren konstatera att kommuners arbete utifrån regeringens strategi för romsk inkludering och samråd kring arbetet har minskat under de tre senaste åren.

Myndigheter med särskilda uppdrag

Under 2020 har sex myndigheter haft särskilda uppdrag inom ramen för strategin för romsk inkludering. Nedan följer en sammanställning av myndigheternas redovisade verksamhet.

Arbetsförmedlingen

Den 30 april 2020 fick Arbetsförmedlingen ett regeringsuppdrag inom ramen för strategin för romsk inkludering. Utifrån uppdraget ska Arbetsförmedlingen under åren 2020–2023 vidareutveckla arbetet med romsk inkludering i sin verksamhet. I beslutet framgår att myndigheten ska:

- Sprida information och kunskap bland romer om det stöd som myndigheten kan erbjuda, samt se till att enskilda arbetssökande hos förmedlingen får den hjälp de behöver.
- Stärka arbetet för att förbättra kvinnors möjligheter att ta del av myndighetens insatser.
- Säkerställa att det i myndigheten finns för verksamheten nödvändiga kunskaper om romer som nationell minoritet.
- Utveckla ett uppföljningssystem utifrån tidigare erfarenheter med så kallade nulägesbeskrivningar.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

En viktig utgångspunkt för uppdraget är erfarenheterna av Arbetsförmedlingens verksamhet i de kommuner som 2012–2019 fick bidrag av regeringen för att medverka i pilot- respektive utvecklingsverksamhet för romsk inkludering. Vid genomförandet av uppdraget ska myndigheten samråda med romska företrädare och sakkunniga.

Genomförande av uppdraget

Arbetsförmedlingen har under 2020 genomfört en kvalitativ undersökning bestående av intervjuer med romska representanter. Detta för att utifrån uppdraget få en nulägesbild av romers situation i relation till arbetsmarknaden och Arbetsförmedlingen samt för att identifiera utvecklingsbehov. Utvecklingsområden som har identifierats i undersökningen är bemötande av målgruppen, information och tillgänglighet samt inkludering av romska kvinnor.

Arbetsförmedlingen har också arbetat med några av tidigare identifierade utvecklingsområden, inom ramen för föregående regeringsuppdrag. Myndigheten har bland annat tagit fram nya rutiner för samråd som ska säkerställa minoriteters inflytande och delaktighet. Rutinerna innefattar en ny struktur där Arbetsförmedlingen som enskild myndighet samråder med respektive nationell minoritet. En sådan struktur förväntas bidra till mer ändamålsenliga och effektiva samråd.

Arbetsförmedlingen utreder också möjligheterna att erbjuda samma service vid muntliga och skriftliga kontakter på romani chib som för finska, meänkieli och samiska. En utökad möjlighet för romer att använda sitt minoritetsspråk i kontakt med myndigheten kan bidra till att främja ett ökat förtroende för Arbetsförmedlingen, och samtidigt synliggöra målgruppen internt på myndigheten.

Arbetsförmedlingen har även under 2020 arbetat för att införa ett jämlikhetsperspektiv i nya kriterier för nationella och regionala överenskommelser med arbetsgivare. Det har gjorts en inventering av de nationella överenskommelser som finns och en ny dialog planeras att påbörjas. I samtal med flera arbetsgivarorganisationer har möjligheterna att påverka deras medlemsföretag att arbeta ur ett jämlikhetsperspektiv diskuterats. Arbetsförmedlingen ställer numera krav på leverantörer av arbetsmarknadsutbildningar, rörande jämställdhetsintegrering. Detta innebär i praktiken att leverantörerna i sina anbud måste redogöra för hur de aktivt integrerar ett jämställdhetsperspektiv i sina utbildningar.

Boverket

Boverket har under 2020 haft i uppdrag att med deltagande av romska företrädare genomföra utbildningsinsatser riktade till fastighetsägare och

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

hyresvärdar. Målet med insatserna är att motverka diskriminering av romer på bostadsmarknaden.

Genomförande av uppdraget

Boverket har utifrån tidigare regeringsuppdrag tagit fram en webbaserad utbildning i samarbete med företrädare för romer och bostadsmarknadens aktörer. Utbildningen erbjuds med hjälp av romska utbildningsledare. Under 2019 och 2020 har myndigheten vidareutvecklat utbildningen som nu finns i två versioner, dels den som är utformad för grupputbildning med romska utbildningsledare och dels en webbutbildning som är anpassad för att personer på egen hand ska kunna klicka sig igenom materialet.

Under 2020 har det på grund av Coronapandemin inte varit möjligt att genomföra några fysiska utbildningar med romska utbildningsledare. Boverket undersökte möjligheten att erbjuda denna utbildning digitalt men av tekniska och ekonomiska skäl ansågs det inte vara rimligt. Boverket valde istället att marknadsföra webbutbildningen utan utbildningsledare. Under 2020 har sexton personer tagit del av utbildningen på detta sätt. När Boverket inte längre har något aktivt uppdrag kommer webbutbildningen att ligga helt öppen för användning, vilket innebär att myndigheten inte längre kommer att följa hur många och vilka som tar del av den.

Boverket har också under året tagit fram informationsfilmer som kan användas för att marknadsföra webbutbildningen ytterligare. Med hjälp av filmerna är förhoppningen att utbildningen ska komma till användning även om myndigheten inte har något särskilt uppdrag eller finansiella medel att erbjuda utbildningar med utbildningsledare. Boverket ser även filmerna som ett verktyg för myndigheten att fortsatt kunna synliggöra och sätta fokus på frågan.

Utmaningar

I Boverkets utvärderingar och intervjuer med bostadsföretag framkommer att man inte gärna urskiljer en specifik grupp och att företagen genom att fokusera på att behandla alla lika inte heller riskerar att diskriminera någon. Boverket poängterar att ett generellt antidiskrimineringsarbete som är lika för alla naturligtvis är bra, men att det inte fångar upp antiziganismen på bostadsmarknaden. Boverket menar att det möjligen skulle vara lättare att nå ut till målgruppen romer om utgångspunkt istället tas i minoritetspolitiken. Då är det inte en specifik grupp som skiljs ut, utan ett politikområde. En tanke kan då vara att vägleda bostadsföretag att arbeta med minoritetspolitiken. Det handlar om att medvetandegöra bostadsföretag och visa på möjligheter att implementera minoritetsfrågor i företagens kvalitetsarbete.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

För att få till en reell förändring inom området bostad i regeringens strategi för romsk inkludering menar Boverket att det troligen krävs nyckelpersoner på chefsnivå (såväl inom bostadsföretag som inom kommuner) som är villiga att driva frågan, och detsamma på bostadsområdesnivå som kan nå ut och synliggöra frågan underifrån. Stärkt samverkan mellan kommuner och bostadsföretag och en starkare koppling mellan bostadsfrågor och andra politikområden som påverkar romers situation skulle kunna vara andra framgångsfaktorer.

Institutet för språk och folkminnen (Isof)

Utifrån regleringsbrev för budgetåret 2020 fick Isof i uppdrag att särskilt redovisa hur myndigheten har bidragit till att synliggöra, bevara och utveckla romskt språk och romsk kultur.

Genomförande av uppdraget

Vid myndighetens ordinarie utlysning av revitaliseringsbidrag ansökte tjugotvå romska föreningar om projektbidrag, varav 11 beviljades medel. Den tilldelade summan uppgick till 32 procent av den totala bidragssumman. Under höstens extra utlysning fick sex av de romska projekten ett tillskott och ytterligare ett projekt kunde starta. Många av projekten syftar till att stärka barns och ungas kunskaper om det romska språket, den romska kulturen och dess traditioner. Myndigheten konstaterar att projekten ökat förutsättningarna för att det romska språket synliggörs, bevaras och utvecklas.

I samverkan med Skolverket ordnade Isof konferensen *Romani chib – nu och i framtiden*. Konferensen riktade sig till både aktiva och blivande modersmållärare. Tjugonio personer deltog och tjugofyra av dem arbetade som modersmållärare.

Under 2020 genomförde Isof, tillsammans med Statens kulturråd, Kungliga biblioteket och Svenska Filminstitutet samråd med talare av romska. Bland frågorna som diskuterades var handlingsprogrammet för bevarande av de nationella minoritetsspråken som Isof lämnade in till regeringen i september 2020, Sifos undersökning om allmänhetens kunskap om nationella minoriteter samt Isofs arbete med romska skrivregler. Arbetet med romska skrivregler syftar till att göra jämförelser mellan de olika romska dialekterna som talas i Sverige och komma överens om ett enhetligt skriftspråk, trots olikheterna i dialekterna. I förlängningen handlar det om att få till stånd en statushöjning av språket och stärka språkbärarnas möjligheter att uttrycka sig i skrift.

Under året har myndigheten producerat flera ordlistor i romska som spridits till målgrupperna, bland annat en socialordlista på tre romska dialekter, en omsorgsordlista på resanderomska samt en coronaordlista. Som stöd i arbetet

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

med de romska skrivreglerna och socialordlistorna finns en arbetsgrupp, en granskningsgrupp och en expertgrupp med representanter från romska dialektgrupper. Isof har också en referensgrupp med romska talare som har till uppgift att diskutera myndighetens arbete inom det romska språket och sprida kunskapen vidare.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF)

MUCF fick i regleringsbrev för budgetåret 2020 i uppdrag att genomföra insatser som ska bidra till att förbättra förutsättningarna för unga romers engagemang i det civila samhället och för romska ungdomsorganisationers deltagande i samhällslivet. I uppdraget ingick att genomföra utbildning i föreningsteknik och erfarenhetsutbyte mellan romska och icke-romska organisationer. Uppdraget skulle genomföras efter samråd med romska representanter.

Insatser för att stärka förutsättningar

MUCF:s strävan under hela uppdraget har varit samverkan med målgruppen. Under våren 2020 tillsattes en arbetsgrupp bestående av fyra romska ungdomar och en romsk processledare. I sammansättningen av arbetsgruppen eftersträvades jämn könsfördelning och geografisk spridning. Sammantaget anordnades fyra digitala möten med arbetsgruppen, och deltagarna arvoderades för sitt arbete. Myndigheten planerade, utformade och genomförde uppdraget tillsammans med arbetsgruppen.

Inledningsvis var tanken att anordna en fysisk ungdomsträff med utbildning och erfarenhetsutbyte men på grund av Coronapandemin fick istället en digital lösning genomföras. Resultatet blev en utbildningsserie i föreningsteknik för unga romer och ett erfarenhetsutbyte mellan romska ungdomsförbundet och de andra nationella minoriteternas ungdomsförbund.

Utbildningen i föreningsteknik genomfördes under tre eftermiddagar. Varje träff fokuserade på ett av ledorden i temat engagemang, delaktighet och inflytande. Utbildningen innehöll bland annat kunskap om:

- vad en förening är och skillnaden mellan en ekonomisk och ideell förening,
- föreningens olika funktioner; årsmötet, styrelsen, revisorerna och valberedningen,
- föreningsdemokrati, beslutsprocesser och mötesteknik,
- hur man kommer igång att engagera sig i eller starta en förening.

Sammantaget deltog tjugo personer på utbildningsträffarna. MUCF bedömer att insatsen har bidragit till att förbättra förutsättningarna för unga romers engagemang i det civila samhället.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

Myndigheten bjöd även, tillsammans med Romska ungdomsförbundet, in till ett erfarenhetsutbyte mellan Romska ungdomsförbundet och de andra nationella minoriteternas ungdomsförbund; Judiska ungdomsförbundet i Sverige, Sverigefinska ungdomsförbundet, Met Nuoret och Sáminuorra. Erfarenhetsutbytet genomfördes under tre kvällar och varje träff fokuserade på ett av ledorden i temat engagemang, delaktighet och inflytande. På den första träffen deltog tretton personer och samtliga ungdomsförbund fanns representerade. På andra och tredje träffen deltog elva personer och en organisation fanns inte representerad.

MUCF bedömer att insatsen bidragit till att förbättra förutsättningarna för romska ungdomsorganisationers deltagande i samhällslivet.

Resultat av bidragsgivning

Mellan 2016 och 2019 hade MUCF i uppdrag att fördela stöd enligt förordning (2016:840) om statsbidrag för hälsofrämjande insatser riktade till romer. Under 2020 har myndigheten handlagt slutredovisningar från åtta projekt som tidigare har beviljats detta bidrag.

I redovisningarna uppger organisationerna att projekten bland annat har ökat romers, i synnerhet romska kvinnors, kunskaper om hälsorelaterade frågor och medvetenhet om psykisk ohälsa. Projekten har också bidragit till att öka kunskapen inom hälso- och sjukvården och annan kommunal verksamhet. Situationen som uppstod under våren 2020 med anledning av Coronapandemin påverkade dock genomförandet och flera organisationer begärde förlängning av projekttiden. Myndigheten godkände begäran vilket ledde till att tiden för slutrapportering flyttades fram.

MUCF bedömer att organisationerna har redovisat goda resultat i förhållande till bidragets syfte. Coronapandemin har dock haft en negativ inverkan på projektens genomförande och organisationerna har haft svårare att nå ut till målgruppen.

Förslag till regeringen

MUCF föreslår att regeringen ska ge myndigheten i uppdrag att:

- Fördela bidrag till projekt som syftar till romers inkludering och delaktighet i lokalsamhället.
- Genomföra insatser som ska bidra till att förbättra förutsättningarna för romers, i synnerhet unga romers, engagemang i det civila samhället och för romska organisationers deltagande i samhällslivet.
- I samarbete med Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer och de nationella minoriteternas ungdomsförbund utveckla former för inflytande för barn och unga från de nationella minoriteterna.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

Statens kulturråd

Utifrån regleringsbrev för budgetåret 2020 fick Kulturrådet i uppdrag att särskilt redovisa hur myndigheten har bidragit till att synliggöra, bevara och utveckla romskt språk och romsk kultur.

Genomförande av uppdraget

Under 2020 finansierade Kulturrådet fortsatt en verksamhet och ett flertal projekt som syftar till att stärka, utveckla och synliggöra romsk kultur.

Kulturrådet konstaterar att en hel del av de ansökningar som inkom från den romska minoriteten inte uppfyllde grundkriterierna för myndighetens bidrag. Ett av grundkraven för projektbidraget för nationella minoriteters kultur är medfinansiering, något som ett flertal saknar och som minoriteten själv lyft fram som en utmaning. Kommunal och/eller regional finansiering är dessutom något som prioriteras särskilt i stödformen, och som ett flertal romska kulturaktörer saknar. Kulturrådet har diskuterat detta med regionerna i det nationella nätverket med fokus på nationella minoriteters kultur.

Kulturrådet har inrättat en tjänst som läsambassadör för nationella minoriteter med fokus på romska minoriteten. Under 2020 har läsambedadören arbetat främst med tre områden: att lyfta fram romska förebilder, att bjuda in bibliotek till att bli romska läsambassader och att uppmuntra romer att ta tillvara den romska berättarskatten. Därtill medverkade läsambedadören i en mängd forum, artiklar och filmer.

Bedömningar

Kulturrådet konstaterar fortsatt att de medel som finns att fördela till nationella minoriteters kultur inte är tillräckliga för att möta behovet. Med de anslag som myndigheten disponerar idag är det i princip omöjligt att bevilja fler sökande bidrag eller att öka beviljandegraden trots att fler sökande uppfyller grundkriterierna för bidragen.

Kulturrådet bedömer att de årliga regionala dialogerna och den nationella nätverksträffen med regionerna har bidragit till en ökad gemensam kunskapsuppbyggnad mellan nationell och regional nivå och skapat underlag till utveckling inom både Kulturrådets och regionernas vidare arbete inom området.

Kulturrådet anser att de beviljade utvecklingsprojekten med fokus på nationella minoriteters kultur är förankrade hos och utvecklade i samråd med respektive berörd nationell minoritet och de är dessutom prioriterade från regional nivå. De projekt som Kulturrådet kunnat följa visar på utveckling av nya arbetssätt och stärkt egenmakt för minoritetsgrupperna. Myndigheten ser att barn och unga är en tydligt prioriterad målgrupp och att flera projekt

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

bidrar till potentiell uppbyggnad av långsiktiga strukturer som främjar de nationella minoriteternas kultur och kulturarv.

Kulturrådet bedömer vidare att det krävs fortsatta insatser för romsk delaktighet i kulturlivet och kommer att fortsätta arbeta för att romsk inkludering ska vara en naturlig del av myndighetens verksamhet.

Statens skolverk

I regleringsbrev den 20 februari 2020 gavs Skolverket i uppdrag att ta fram förslag på brobyggartutbildning för personer med romsk språk- och kulturkompetens, bland annat utifrån den redovisning som myndigheten lämnade i februari 2019. I uppdraget ingick att inhämta kunskap och erfarenhet från romska företrädare. Målet för utbildningen är att långsiktigt bidra till romsk inkludering enligt regeringens strategi.

Genomförande av uppdraget

Skolverkets slutsatser och förslag om en ny utbildning för brobyggare med romsk språk- och kulturkompetens utgår från myndighetens redovisningar av brobyggartutbildningen 2019 och 2020, samråd med romska företrädare och kontakter med kommuner och andra myndigheter. I uppdragsredovisningen föreslår myndigheten en brobyggartutbildning enligt följande:

- Utbildningen ska vara en uppdragsutbildning på högskolenivå och omfatta minst 30 hp. Den kan vända sig dels till befintlig personal med romsk språk- och kulturkompetens inom kommuner och fristående skolhuvudmän, dels till nyanställda brobyggare.
- Utbildningen ska förbereda för arbete inom både skola och socialtjänst.
- Formerna för utbildningen utformas ytterligare inför en upphandling av utbildningsanordnare när bland annat de ekonomiska förutsättningarna är kända. Det gäller bland annat fördelningen mellan campusförlagd undervisning samt undervisning eller handledning på distans.
- Som komplement föreslås en kortare folkhögskoleutbildning som förbereder deltagare för en brobyggartutbildning på högskolenivå.

Skolverket föreslår således att en brobyggartutbildning med ett likartat upplägg som den utbildning som genomfördes mellan 2016 och 2019 ska ges. Ett sådant upplägg innebär att utbildningen tas fram och görs tillgänglig i samverkan mellan Skolverket och Socialstyrelsen. Skolverket bedömer att följande förutsättningar behöver beaktas vid genomförandet av en ny brobyggartutbildning:

- Enhetligt ansvar.
- Statlig finansiering för långsiktigheten.
- Enhetlig kommunikation.

Datum
2021-04-13

Beteckning
106-59313-2019

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsöverdirektör Johan von Sydow med enhetschef Pernilla Ek som föredragande. I den slutliga handläggningen har också tillväxtdirektör Anna Conzen medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd